

Audiodrom

LUXMAN L-507uX

"Tranzienty vyskočí s rychlostí blesku, krátce a důrazně zazní, a zvuk se pak smísí s pozadím v harmonickém doznívání. Přesně toto označuje firma jako svou zvukovou filozofii – "...nejde nám jen o rychlou odezvu, ale o rekonstrukci zvuku, který se nás dotkne hluboko v srdci a který, když dlouze doznívá, vytváří auru skutečnosti. A to nás odlišuje od konkurence..."

Estetika polárního svitu...

Pokud firma z nabídky vylistuje dva všude dobře hodnocené zesilovače (v našem případě integrované L-507u a L-509u), aby je nahradila jedinou novinkou, musí k tomu už mít pádný důvod. V tomto případě byla tím důvodem snaha využít poznatků nabytých při vývoji famózního áčkového Luxmanu L-590AX, zúročit je v modelu jiné zesilovačové třídy a dát tak šanci těm, kdo by se rádi při ne tak štědrém rozpočtu dotknuli kouzla zvuku L-590AX, a to bez omezení výkonem. Myslím, že se to modelu L-507uX, který se tak stává novým top modelem firmy v AB třídě, beze zbytku povedlo.



Pro toho, kdo viděl v akci integrovaný McIntosh a propadl kouzlu jeho modře podsvícených VU metrů, říká si tohle bych chtěl mít doma, jen kdyby to hrálo jinak, je novkový Luxman L-507uX požehnáním. Tlumeně modrého svitu si u něj užijete dostatek a hudby v prvotřídním podání jakbysmet. Pro případ, že přesto chcete jen tak snít ve tmě, lze VU metry a jejich ledově indigové podsvícení jednoduše vyřadit z provozu stiskem tlačítka METER na dálkovém ovladači – v tom případě zůstane do tmy svítit jen malá dioda, indikující zapnutý přístroj. Apropos, dálkový ovladač (RA-17), dodávaný spolu s L-507uX, je vyřešen přehledně, dostanete se s ním k většině funkcí, a narozdíl od mnohé konkurence dokonce i potmě,

protože tlačítka okolo sebe mají dostatek prostoru, takže v klidu po troše cviku nahmatáte to pravé třeba i v rukavicích.

I ten nejzarytější zastánce jiných značek nemůže Luxmanu upřít jedno: jakýkoli komponent, který opustí bránu kteréhokoli z jejich montážních závodů v Yokohamě, je naprosto perfekcionalisticky zpracován s dokonalým citem pro estetiku a detail. Ergonomie otočných knoflíků, slícování dílů a střídání leštěných a kartáčovaných ploch vytvářejí harmonický celek, jakousi designovou symfonii ve stříbrné. Je prostě radost na Luxmanu nejen spočinout okem, ale, svolí-li šťastný majitel, si otočit některým z jeho knoflíků. Prostě taková obdoba luxusní limuzíny v hifi. V zesilovačích není problém se orientovat už zdálky – tam, kde AB třída oznamuje svoji přítomnost zmíněným polárně modrým svitem měřáků, žhnou stroje třídy A decentním žlutým světlem.



L-507uX je postaven okolo tří párů výkonových bipolárů zapojených v paralelním push-pull. V předchozí AB linii toto nabídl až vyšší model L-509u, kdežto původní L-507u měl pouze dva páry bipolárů na kanál. Tak jako obvykle není Luxman jen sbírkou kvalitních, byť značkových a pečlivě vybíraných součástek – ty si buď vyrábí přímo sám, nebo jsou vyráběny exkluzivně pro Luxman prověřenými dodavateli. Je to případ zakázkových filtračních kondenzátorů s celkovou kapacitou 40.000 μF , nebo ručně vinutého trafo na EI jádře, upraveného tak, aby se omezil rozptyl jeho elektromagnetického pole, který je daní za kompaktnější rozměry a příznivější náběhovou charakteristiku. Trafo je navíc k šasi připevněno podobně jako motor auta přes silent bloky, což dává tušit, že výrobce myslel na každý detail.



LECUA a ti druzí...

Dobrou zprávou je, že L-507uX toho přebíral od dospělejšího áčkového bratra L-590AX více, než jen logo na fasádě. Prvním ze dvou nejvýznamnějších prvků je bezesporu atenuátor řady LECUA 1000-WM (akronym je zkratkou pro Luxman Electric Controlled Ultimate Attenuator), který je prozatím tím nejlepším, co směrem k regulaci hlasitosti u Luxmanu vymysleli. Toto řešení řízení zisku předzesilovače jsme už zmínili v recenzi L-590AX, takže jen v krátkosti: v systému LECUA otáčení knoflíku VOLUME (nezávisle na tom, jde-li o povel z vaší ruky nebo prostřednictvím dálkového ovladače) detekují snímače, které dají povel mikroprocesoru, jež nastaví jednu z tisíců kombinací proudových spínačů. Vtip je v tom, že regulace hlasitosti nemění u LECUA impedanci, takže frekvenční charakteristika a odstup signálu od šumu je konstantní od minima po maximum, což u standardního potenciometru možné není. Luxman tím obešel i potíž s hlasitostním souběhem obou kanálů a u L-507uX jsou tak signály pro obě poloviny zesilovače naprosto identické a prosté vzájemného ovlivňování. I sebelepší resistorový potenciometr podléhá postupnému stárnutí a opotřebení, v důsledku toho pak dříve či později začne vydávat nepříjemné pazvuky a praskání – majitel L-507uX tohoto zůstane ušetřen, což může být značnou výhodou, když se bude chtít později svého stroje zbavit, aby jej mohl nahradit novějším modelem. Na L-507uX se nemá prakticky co opotřebit a zesilovač tak může spolehlivě sloužit celá léta.

Druhý prvek, který přímo ovlivňuje to, co slyšíme, je nezvyklé řešení zpětné vazby, která sestává pouze ze složek signálu, které řídicí obvod vyhodnotí jako zkreslení. Celá záležitost, kterou Luxman poprvé použil už v roce 1999, nechal patentovat, a kterou ve firemní literatuře najdete pod zkratkou ODNF – Only Distortion Negative Feedback, prošla za poslední dekádu postupnou evolucí: v Luxmanu L-590AX byla nejnovější verze pod názvem ODNF 3.0A, která po úpravě pro třídu AB našla uplatnění i v L-507uX s označením ODNF 3.0.

Mimo jiné ODNF papírově zvedá hodnoty odstupů signálu od šumu a frekvenčního rozsahu linkového vstupu na fantastických 105dB, potažmo 20-100.000Hz. Neznám moc zesilovačů s podobnými parametry. Ale jdeme dál: když kouknete Luxmanu pod kapotu, nejspíše vás chytí za oko hadovitě se vinoucí signálové cesty, vyleptané do osázených PCB desek. Luxman má za to, že ostrá zalomení neodpovídají analogové podstatě 'toku' elektrického signálu, tak se rozhodl neponechat nic náhodě a nasimuloval prostřednictvím PCB drátěné řešení. Koneckonců i tam, kde jsou použity opravdové dráty, Luxman nasadil své vlastní OFC kabely se speciálním stíněním.

Výkonově nabídne L-507uX 2x110W do 8 Ω , případně 2x210W do 4 Ω , tedy nic víc a nic míň, než by člověk od zesilovače v této kategorii očekával. Vezmu-li v potaz, že pro běžné hraní ve značné hlasitosti stačí i při méně citlivých reprosoustavách v průměrném obývacím necelestých 30W, jde o výkon dostatečný (pokud chcete mít rezervu i pro dynamické špičky, musíte našetřit na monobloky). Nadstandardem je opravdu dobrý přenoskový předzesilovač a opravdu dobrý sluchátkový předzesilovač, odpadne tak nutnost investice do separátních zařízení. U relevantní konkurence – integrovaného Accuphase E-360 nebo E-460 – v základním balení phono jednotku nemáte a je potřeba ji dokoupit v podobě modulu AD-20 za příplatek okolo 25 tisíc. Nejen v tomto vidím u Luxmanu velmi zajímavý poměr mezi výkonem a cenou a L-507uX v klidu může aspirovat (co do provedení a vybavení) na jednoho ze šampiónů kategorie. Jestli to platí i o zvuku, se přesvědčíme vzápětí.



Některá tajemství jsou dobře skryta...

...a podobný osud má i dívčí duo s příznačným názvem The Secret Sisters. Narazit se na tyto dvě slečny dá dvojím způsobem – jedna možnost je vydat se po stopě dnes již kultovní produkce T Bone Burnetta (Robert Plant, Alison Kraus, Cassandra Wilson, Diana Krall a mraky soundtracků), druhá je snazší, protože na disku, který vyšel jako kompilace k filmu *Hunger Games*, je překrásná písnička *Tomorrow Will Be Kinder*. Naneštěstí mají obě sestry na kontě jen jeden spíše countryově laděný disk (S/T, Beladroit/Universal, 006025 27439136),

převzatým skladbám však dokáží vdechnout nový život netradičními aranžmá a dobovou nahrávací technikou, v níž převažují lampy a stočené dráty nad PCB.

Výsledný zvuk je přes Luxman L-507uX prosycený nezbytnou dávkou tepla a člověčenství, tremolo rozechvělé kytary v tradici *Do You Love An Apple* umí L-507uX podat s velkou dávkou emocí, obzvláště pikantní je moment, kdy kytara na konci skladby doznívá do ticha. Ve třídě AB najdeme jen velmi málo strojů, které umějí odeznívajícímu zvuku vtisknout auru měkkého světla, které doprovází poslední notu na cestě k zániku. Luxmanní áčka, která prošla redakčním testem (L-590AX, L-550AII a M-600A) toto umějí a je to velmi návykové. Jakmile jednou třídě A přijdete na chuť, je poměrně obtížné se 'vracet'. Hlavní nevýhodou zůstává nízký výkon, takže áčka nebyvají ideálním řešením pro větší než velké poslechové prostory či pro víceohmové repro- soustavys nižší citlivostí. V případě Luxmanu to až tak neplatí, protože jejich zesilovače přecházejí nad hranici třídy A bez limitace plynule do třídy AB, přesto, jakmile je hodnota ve watttech jednou ve specifikacích, mnoha zákazníkům se to obtížně vysvětluje. Jak bylo řečeno, Luxman L-507uX je logickou alternativou zmíněné úspěšné áčkové řady, přidává však k tomu i trojnásobně více wattů výkonu, a nijak významně neubírá z toho, co mě nadchlo při poslechu L-590AX.

Na základě zkušeností s jinými modely jsem nečekal, že by si L-507uX nedokázal poradit s prostorem - a on mě opravdu nezklamal – oba hlasy byly snadno rozlišitelné od sebe, a to jak témbrem, který je v tomto případě u obou vokalistek podobný, takže vyžaduje o to více rozlišujících schopností, tak prostorově v tom, jak byly pozice zpěvaček nalinkovány studiovým technikem. Má nejoblíbenější *The One I Love is Gone* (mimočodem s překrásným textem) vnáší do mixu hlubokou basu, Luxman nezaváhá a sjede hodně nízko, možná o něco níže, než je zvykem. Záleží pak na tom, které reproduktory připojíte a kam je postavíte; připravte se na to, že L-507uX spodek nijak nešidí a zahraje i zvuky, o kterých jste možná až doposud neměli tušení, že existují. Platí to i o zbytku pásma, takže zesilovač s přehledem poukázal na tvrdé limitace, do kterých se na mnoha místech nahrávka dostala. To svědčí o výborné transparentnosti a schopnosti posunout zvuk k posluchači s minimálním vlastním otiskem, nepočítáme-li právě to měkké světlo, kterým hudbu zaplavuje.

Pro100r

V průběhu testu jsem hrál L-507uX v čisté signálové cestě s vyřazenými korekcemi, čehož lze dosáhnout jednoduše stiskem tlačítka LINE STRAIGHT. Rozdíl mezi oběma režimy není nijak velký a potřebuje-li člověk kompenzovat nepřízeň reprosoustav nebo akustiky, v klidu může použít korekce, které mají jemný zdvih či pokles (bas pod 100Hz a výšky nad 10KHz jsou regulovatelné do +/-8dB) a pro jemný tuning stačí. Přesto se mi Luxman nejvíce líbil v LINE STRAIGHT, kdy byl zvuk subjektivně čistší a zejména spodní okraj pásma konturovanější a dynamičtější. A pokud člověk poslouchá v noci a potichu, klidně může použít tlačítko loudness kompenzace, které je fyziologicky příjemné a ničemu neškodí - co také chcete audiofilně poslouchat v hlasitosti pod 20dB, že ano?

Jak jsem již poznamenal, Luxman již tradičně vyniká svou schopností zobrazení třírozměrného prostoru, který je svobodný a naprosto přirozený. Netrpí omezením

v jakémkoli směru, nedělá se větším než skutečnost a jeho předozadní odstupňování je kontinuálně spojitě. Doug MacLeod se svou kytarou Taylor sedí ve zcela konkrétní místnosti v konkrétní výšce, vokál Claydene Jackson mu jde zezadu přes rameno opět z té správné výšky stojící zpěvačky, je jasné kde jsou struny a kde je tiskne hmatník, a v jaké vzdálenosti prsty zcela jiné ruky poklepávají na napnuté blány ručních bubnů. Nahrávka je čistě analogová a pořízená živě na dvoustopý magnetofon v nejlepší tradici Joe Harleyho a labelu Audioquest (stále je ještě možné ji koupit na SACD, AQ-SACD1046) s nekompromisní dynamikou, a Luxman L-507uX jí nijak neubírá. Nemá smysl předstírat, že si dokáže s dynamickými kontrasty pohrát tak jako dospělejší L-590AX, ale v rámci své ceny není důvod si na cokoli stěžovat – Knopflerovu *We Can Get Wild (Kill to Get Crimson*, Warner Bros, 281 660-2) bylo radost poslouchat; zpěvák byl přes Usher Dancer CP-8571 II Be lehce vypíchnutý a zesilovač si pohrával s jemným předivem strun a teplým hlasem kláves Guy Fletchera - muzika plynule šťavnatě odsýpala, prostě pohoda.

Prostor byl výborný i u The Secret Sisters, kdy mě L-507uX nechal precizně slyšet i *pohyby* obou zpěvaček (lépe řečeno jejich hlav), kde iluze trojdimenzionality, tak jak ji pochytały membrány mikrofónů, byla dokonalá.

Mezihra první: i u Luxmanu se vyplatí pohrát si s propojovacími kabely mezi přehrávačem a zesilovačem. Ve 'standardu' jsem hrál na interkonekty stejné značky, které pro běžné hraní stačí, gurmána však neuspokojí. Audioquest Colorado, který byl po ruce, vnesl do systému dynamické prosvětlení a lepší drobnomalbu na středech, takže jsem je tam pro další poslech ponechal.

Z Colorada do Frankfurtu

L-507uX dokáže velmi svižně a bezprostředně zpracovat tranzientní signály, ať už jde o dynamicky náročné špičky MacLeodovy kytary nebo hlasité vydefinované ťuknutí paličky o ráfek bubnu v *Necessary Clothes*, bluesovém čísle převzatém z repertoáru Howlin' Wolfa. Tranzienty vyskočí z reproduktoru s rychlostí blesku, krátce a důrazně zazní a zvuk se pak podle konkrétních podmínek smísí s pozadím v harmonickém dozívání. Přesně toto označuje firma jako svou zvukovou filozofii – *"...nejde nám jen o rychlou odezvu, ale o rekonstrukci zvuku, který se nás dotkne hluboko v srdci a který, když dlouze dozívá, vytváří auru skutečnosti. A to nás odlišuje od konkurence"*. Nezbývá než souhlasit. Ve světě živé neamplifikované hudby je naprostá absence šumu a existence neuvěřitelně čistých a dynamicky plných ataků a dozvuků to, co ji zásadně odlišuje od reprodukce. Všechno ostatní se dá více či méně úspěšně nasimulovat, bez těchto prvků však bude vždy něco chybět. Rozptyl světla na obloze při západu slunce, kdy se den mění v noc, se také neděje skokově nebo uměle a zcela napodobit ho jinými prostředky nelze, můžeme se však pokusit mu alespoň co nejvíce přiblížit. I proto mi připadá cesta, kterou se Luxman ubírá, vysoce smysluplná a správná.



Pokud to dovolí poslechová akustika, můžete si točit knoflíkem VOLUME dle libosti. Zesilovači je prakticky jedno jak hlasitě hrajete, změna dynamických poměrů se nekoná. Na otázku, jestli Luxman zvládne svým charakterem i nabroušenější muziku zní odpověď ano. *Burning Hell* (Tom Jones, *Praise & Blame*, Lost Highway, B-001456-02) není ani úplně typická jonesovka, ani není nijak fajnově nahrána, ale abrazivní zvuk kytarového komba, doprovázeného zcela prozaicky pouze kopákem, má sílu strhávat špatně pověšené obrázky ze zdi a nadzdvihávat koberec bez toho, aby měl člověk nutkání vyskočit a otočit knoflíkem volume zpátky doleva. Podobně i *Devil's Party* od INXS (*Switch*, Epic, 82876 75189 2) svou rytmikou rozpožhuje nohy, funky líznutí kytar postaví do pozoru chlupy na těle a saxofony se zaskví leskem v plné parádě.

Mezihra druhá: Interkonekt Neyton Frankfurt NF vnesl oproti Audioquest Colorado (oboje v symetrické XLR verzi) do systému něco, čemu se zcela neodborně a laicky říká život a odborně a nelaicky taky tak. Transformace směrem k reálu je stejného rozsahu, jako výměna zesilovače.

Ďábelsky rychlé prsty Rodriga a Gabriely (*11:11*, PIAS/Rubyworks, 915 0170 022) možná nejsou přes L-507uX zachycené s auroou hmatatelnosti stejně jako u luxmanních 'áček', struny akustických kytar však přes Neyton ožívají jakýmsi vnitřním světlem, rezonancemi a vibrujícím vzduchem a zvuk dostal sametovou likvidní spojitost. Prostě tu opět máme bravurně portrétovaná doznívání, která vnášejí do muziky více toho, co slyšíváme tu a tam přes povedený high end. The Secret Sisters teď byly jako z jukeboxu před čtyřiceti lety, nikoli kvalitou, ale atmosférou, kterou muzika hraná přes Luxman v kombinaci s Neyton dokázala vykouzlit. Takovou kombinaci nemohu než vřele doporučit navzdory poměrně vysoké ceně kabelu - v tomto případě se sáhnout hluboko do kapsy opravdu vyplatí.

Resumé

Díky svému charakteru, který je svým barevným spektrem spíše na straně žárovky než zářivky, solidnímu basovému fundamentu, a schopnosti vycucat ze zdroje maximum informací a ty pak poslat k posluchači v luxusním obalu, nebude L-507uX kamarád s každým reproduktorem, na který narazí. L-507uX (a rovněž novinkový základní model L-505uX) jsem poslouchal v kombinacích s několika reprosoustavami – Sonus Faber Venere 2.5, Usher Dancer Mini Two Diamond, Usher Dancer Mini One Diamond, Usher Dancer CP-8571 II Be a Ayon Gyrfalcon, pochopitelně s různými výsledky. Ayon není sice při ceně okolo 400 tisíc partnerem cenově adekvátním, ale spolu s Luxmanem to nehraje vůbec špatně, jen je potřeba pohrát si s umístěním v prostoru, aby vaše uši zvládly spodní oktávy, které vtrhnou do místnosti v plné síle. Sonus Faber Venere 2.5 není partnerem adekvátním z opačných důvodů - ač jinak velice zajímavé reproduktory, které si dokáží představit jako skvělý doplněk nějakého kompromisního levného zesilovače, nestačily tady s dechem a kombo se ukázalo jako příliš eufonicky laděné. Všechny tři modely Usher se dle očekávání zhostily svého úkolu výborně - opět platí, že CP-8571 budou tvořit s L-507uX sehraný pár pouze v případě, že vám poslechový prostor dovolí ukočírovat bas. Pro běžné 15-20 metrové pokoje se mi jeví jako optimální některý z menších Dancerů, se kterými měla muzika drajv a luxmanní třída AB hrála přes diamantové kaloty skoro jako áčko.

Jak jsem naznačil, koncepce zesilovačů, jako je Luxman L-507uX, a tím myslím synergii zvuku, provedení a vnějšího vzhledu, příliš mnoho konkurence nenajde. Z té cenově relevantní se nabízí rovněž novinkový McIntosh MA6700 nebo nedávný upgrade modelu Accuphase E-360. Ani jeden ani druhý nejsou žádná ořezávátka, jsou však dražší, což člověku v případě pořízení stroje typu L-507uX umožní vytvořit v rámci obdobného rozpočtu prostor pro investici do interkonektu nebo rerokabelů s výsledkem, který bude s největší pravděpodobností mnohem zajímavější. Navíc, na domácím trhu Luxman jaksi nebere konkurenční E-360 v potaz, ale kvalitativně s L-507uX útočí rovnou na vyšší model E-460; vyjdu-li z *tohoto* srovnání, pak evropský, potažmo český zákazník z něj může značně benefitovat, neboť za Luxman L-507uX zaplatí o 25% méně a má v tom i phono předzesilovač. Což mi připomíná, že vlastně ani ještě nepadla cena: Luxman L-507uX sníží stav vašeho konta o 165 tisíc českých korun. To nejsou malé peníze, pokud však chcete mít doma zesilovač 'napořád', vyplatí se ji našetřit...